

Διαπανεπιστημιακό Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών Erasmus και το Πανεπιστήμιο Κρήτης

Το τμήμα Κοινωνιολογίας του Παν/μίου Κρήτης σε συνεργασία με τις Σχολές Κοινωνικών και Οικονομικών Επιστημών των παρακάτω Πανεπιστημίων: University of Bath (Αγγλία), Tilburg University (Ολλανδία), National University of Ireland (Ιρλανδία), Universidade Tecnica de Lisboa (Πορτογαλία), και Universidad Complutense de Madrid (Ισπανία) συμμετέχει σε Διαπανεπιστημιακό Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα το οποίο οδηγεί στη χορήγηση Μεταπτυχιακού Τίτλου Σπουδών: "Masters Degree in European Social Policy Analysis". Το πρόγραμμα αυτό χρηματοδοτείται από το γραφείο Erasmus των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.

Παρακάτω περιγράφεται η δομή του Διαπανεπιστημιακού Μεταπτυχιακού Προγράμματος, οι όροι συνεργασίας με τα συνεργαζόμενα Πανεπιστήμια, οι προϋποθέσεις και τα κριτήρια εγγραφής των μεταπτυχιακών φοιτητών, η διαδικασία αξιολόγησης της επίδοσης των φοιτητών

και ο τύπος του Μεταπτυχιακού Διπλώματος που θα απονέμεται. Πρέπει να τονίσουμε ότι τα περισσότερα από τα ζητήματα αυτά έχουν αποφασισθεί από κοινού με τα άλλα συνεργαζόμενα Πανεπιστήμια και ειδικότερα με τα τρία Πανεπιστήμια: University of Bath, National University of Ireland, Tilburg University τα οποία σε πρώτη φάση αποτελούν τα Πανεπιστήμια υποδοχής (host Universities), δηλαδή έχουν αναλάβει κατά το μεγαλύτερο μέρος τη διεξαγωγή των μαθημάτων/σεμιναρίων και την παρακολούθηση της ερευνητικής δραστηριότητας των μεταπτυχιακών φοιτητών κατά τα τρία τρίμηνα φοίτησης. Η Μεταπτυχιακή Σχολή Κοινωνικών Επιστημών του Πανεπιστημίου του Bath φέρει την ευθύνη για το συντονισμό του Διαπανεπιστημιακού Μ.Π. (Erasmus) και την διοικητική υποστήριξη.

Κατά το ακαδημαϊκό έτος 1990-91 οι υποχρεώσεις που έχει αναλάβει το Τμήμα Κοινωνιολογίας για την οργάνω-

νωση και λειτουργία του Μ.Π. είναι αρκετά περιορισμένες και αφορούν (α) την επιλογή και εγγραφή στο Μ.Π. δύο Ελλήνων μεταπτυχιακών φοιτητών και (β) τη μετάβαση ενός ή δύο διδασκόντων από το Παν/μιο Κρήτης σε ένα ή δύο από τα Πανεπιστήμια υποδοχής και συμμετοχή τους στη διδασκαλία μεταπτυχιακών μαθημάτων και την οργάνωση σεμιναρίων. Επιπλέον, οι διδάσκοντες αυτοί θα παρακολουθήσουν τη συγγραφή μεταπτυχιακής εργασίας των δύο Ελλήνων μεταπτυχιακών φοιτητών. Η μεταπτυχιακή εργασία θα εκπονηθεί στο Πανεπιστήμιο Κρήτης, κατά τη θερινή περίοδο, μετά την ολοκλή-

ρωση κύκλου σπουδών τριών τριμήνων στα τρία Πανεπιστήμια υποδοχής.

Εξαιτίας αντικειμενικών δυσκολιών το Τμήμα Κοινωνιολογίας δεν πρόκειται στο άμεσο μέλλον να αποτελέσει Τμήμα υποδοχής του συνόλου των μεταπτυχιακών φοιτητών που θα εγγραφούν στο Διαπανεπιστημιακό Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα από όλα τα συνεργαζόμενα Πανεπιστήμια. Κάτι τέτοιο θα επιχειρηθεί αφού πρώτα εξασφαλισθούν οι αναγκαίες προϋποθέσεις (επαρκής αριθμός μελών ΔΕΠ, ύπαρξη αναγκαίας υποδομής και χώρων).

Περιγραφή του προγράμματος

1. Οργάνωση του κύκλου σπουδών από τα συνεργαζόμενα Πανεπιστήμια

Το Διαπανεπιστημιακό Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα περιλαμβάνει:

(α) ένα κύκλο συστηματικών σπουδών διάρκειας τριών τριμήνων, και

(β) ένα κύκλο ερευνητικής εργασίας που ολοκληρώνεται με τη συγγραφή μεταπτυχιακής εργασίας (περίπου 12.000 – 20.000 λέξεις) κατά τους μήνες Ιούνιο μέχρι Αύγουστο.

Το πρόγραμμα διαρκεί 12 μήνες και παίρνουν μέρος σ' αυτό φοιτητές από όλα τα παραπάνω Πανεπιστήμια. Σε μια πρώτη φάση τα μαθήματα θα γίνονται στα τρία Πανεπιστήμια: University of Bath, University of Tilburg και National University of Ireland. Κάθε ένα από τα τρία αυτά Πανεπιστήμια απο-

τελεί το Παν/μιο υποδοχής (host university) για ένα τρίμηνο. Κατά τους τρεις τελευταίους μήνες του κύκλου σπουδών οι φοιτητές είναι υποχρεωμένοι να εκπονήσουν μεταπτυχιακή εργασία στο Πανεπιστήμιο προέλευσής τους (υπό την επίβλεψη καθηγητών του Πανεπιστημίου αυτού) με βάση τις θεωρητικές γνώσεις που έχουν αποκτήσει και το εμπειρικό υλικό που έχουν συγκεντρώσει μέσα από τις ασκήσεις και τα σεμινάρια.

2. Γνωστικό αντικείμενο του Μεταπτυχιακού Προγράμματος και στόχοι

Το πρόγραμμα αυτό αφορά τη συγκριτική μελέτη της κοινωνικής πολιτικής¹ και του κοινωνικού προγραμματισμού στις χώρες της δυτικής Ευρώπης, με ιδιαίτερη έμφαση

1. Εδώ θα πρέπει να τονίσουμε ότι με τον όρο πολιτική μεταφράζουμε την έννοια «policy» και όχι την έννοια «Politics».

στους θεσμούς κοινωνικής πρόνοιας που αναπτύσσονται στα πλαίσια της κοινής Ευρωπαϊκής πολιτικής.

Οι στόχοι του προγράμματος είναι:

(α) Η εξοικείωση του φοιτητή με το θεσμικό πλαίσιο και το χαρακτήρα των προγραμμάτων κοινωνικής πολιτικής στις χώρες της δυτικής Ευρώπης, καθώς επίσης και με τις διαδικασίες χάραξης κοινωνικής πολιτικής σε υπερεθνικό επίπεδο από τα αρμόδια όργανα της Ευρωπαϊκής Κοινότητας.

(β) Η απόκτηση γνώσεων και ικανοτήτων για την ανάλυση και αξιολόγηση κοινωνικών πολιτικών, μέσα από θεωρητική κατάρτιση και εμπειρικές εφαρμογές.

(γ) Η ανάπτυξη ενός ευρωπαϊκού προσανατολισμού για τη μελέτη θεμάτων τα οποία βρίσκονται στο επίκεντρο του ενδιαφέροντος με τη δημιουργία της ενιαίας ευρωπαϊκής αγοράς το 1992.

(δ) Η ανάπτυξη προτάσεων για την αναδιάρθρωση του κράτους πρόνοιας και τον κοινωνικό προγραμματισμό, σε εθνικό και υπερεθνικό επίπεδο.

Κατά τα τρία τρίμηνα διδασκαλίας τα μαθήματα θα οργανωθούν με τον ακόλουθο τρόπο:

1ο τρίμηνο (St. Patrick's College. National University of Ireland):

Η πρώτη αυτή ενότητα μαθημάτων θα προσφέρει στο φοιτητή τις βάσεις για το Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα. Τα μαθήματα θα εμβαθύνουν: (α) σε ιστορικά και θεωρητικά ζητήματα γύρω από την ανάπτυξη του κράτους πρόνοιας στις δυτικές κοινωνίες, τις τάσεις αναδιάρθρωσης των θεσμών κοινωνικής προστασίας

από τα μέσα της δεκαετίας του '70 και έπειτα, (β) στην ιστορία της Ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης και τις θεωρητικές προσεγγίσεις για τα υπερεθνικά όργανα κοινωνικής και οικονομικής πολιτικής. Τα μαθήματα θα γίνονται με τη μορφή διαλέξεων και σεμιναρίων/εργαστηρίων με τα οποία επιδιώκεται η συνεργασία και ο εποικοδομητικός διάλογος.

2ο τρίμηνο (University of Bath):

Η δεύτερη ενότητα μαθημάτων εστιάζεται σε μεθόδους και τεχνικές για την ανάλυση και αξιολόγηση κοινωνικών πολιτικών (policies) και των αποτελεσμάτων εφαρμογής τους. Παράλληλα επιδιώκεται η εξοικείωση του φοιτητή με βασικές έννοιες όπως κοινωνική δικαιοσύνη (social justice), χωρικές ανισότητες (territorial inequalities/territorial justice) κλπ. Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στη συγκριτική προσέγγιση και τα μεθολογικά και πρακτικά προβλήματα που αυτή η προσέγγιση συνεπάγεται. Θα επιλεγούν ορισμένοι τομείς κοινωνικής πολιτικής για λεπτομερείς εμπειρικές εφαρμογές, με στόχο την απόκτηση γνώσεων και ικανοτήτων από το φοιτητή για διερεύνηση εναλλακτικών σεναρίων κοινωνικής πολιτικής, στα πλαίσια των κοινωνικο-οικονομικών και πολιτικών δομών κάθε χώρας.

3ο τρίμηνο (University of Tilburg):

Η τρίτη ενότητα μαθημάτων θα εισάγει το φοιτητή στα θέματα κοινωνικής πολιτικής που απασχολούν τα διάφορα όργανα της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, ιδιαίτερα στα πλαίσια της οικονομικής και πολιτικής συνεργασίας από το 1992 και έπειτα (Single European Act). Με βάση τις γνώσεις

και τις ικανότητες που θα έχουν ήδη αποκτήσει οι φοιτητές από τους δύο προηγούμενους κύκλους μαθημάτων, θα μελετηθούν οι πιθανές επιπτώσεις από την οικονομική και πολιτική ενοποίηση στους θεσμούς, τα όργανα και τις διαδικασίες κοινωνικού προγραμματισμού σε κάθε χώρα-μέλος. Έμφαση θα δοθεί στις προοπτικές για την ενναρμόνιση των εθνικών πολιτικών για την κοινωνική προστασία. Θα ζητηθεί από τους φοιτητές να αναλύσουν και να αξιολογήσουν συγκεκριμένες προτάσεις που προκύπτουν στα πλαίσια του δημόσιου διαλόγου για την κοινωνική προστασία στις χώρες της Ε.Ο.Κ. Θα πρέπει να τονίσουμε επίσης ότι η γεωγραφική θέση του Πανεπιστημίου του Tübing (πολύ κοντά στις Βρυξέλλες) προσφέρει τη δυνατότητα επικοινωνίας των φοιτητών με τα όργανα λήψης αποφάσεων και αρμόδια στελέχη της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, πράγμα το οποίο θα συμβάλει στην επιτυχία του προγράμματος.

3. Προϋποθέσεις και κριτήρια εγγραφής των μεταπτυχιακών φοιτητών από το Πανεπιστήμιο Κρήτης

Όπως ορίζει το Π.Δ. για τις Μεταπτυχιακές Σπουδές (1989) απαραίτητες προϋποθέσεις για την επιλογή των υποψηφίων μεταπτυχιακών φοιτητών στο προτεινόμενο Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών είναι η κατοχή πτυχίου ΑΕΙ της ημεδαπής ή ισοτίμου της αλλοδαπής και η επαρκής γνώση μιας τουλάχιστον ξένης γλώσσας (στην προκειμένη περίπτωση της αγγλικής, εφόσον τα μαθήματα θα γίνονται στη γλώσσα αυτή). Ειδικότερα τα κριτήρια επιλογής των υποψηφίων είναι τα παρακάτω:

(α) Οι υποψήφιοι θα πρέπει να έχουν *πτυχίο κοινωνιολογίας* (από ελληνικό ή ξένο ΑΕΙ) ή *συναφούς κοινωνικής επιστήμης* (π.χ. πτυχίο τμήματος Φιλοσοφικών και Κοινωνικών Σπουδών) με ελάχιστο βαθμό 6 (ή αντίστοιχο βαθμό με βάση την κλίμακα βαθμολογίας του ξένου ΑΕΙ), είτε να έχουν πτυχίο *οικονομικής/πολιτικής/νομικής* επιστήμης με ελάχιστο βαθμό 8 (ή αντίστοιχο βαθμό με βάση την κλίμακα βαθμολογίας του ξένου ΑΕΙ).

(β) Θα συνεκτιμάται επίσης η επίδοση του υποψηφίου στο προπτυχιακό επίπεδο κυρίως στα μαθήματα που έχουν σχέση με το Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών και οι εργασίες που μπορεί να έχει κάνει ο υποψήφιος σε γνωστικό αντικείμενο συγγενές προς αυτό του Μ.Π. στο προπτυχιακό επίπεδο σπουδών.

(γ) Οι υποψήφιοι για το Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα θα πρέπει να γνωρίζουν καλά την αγγλική γλώσσα και αυτό θα πρέπει να αποδεικνύεται με τίτλο σπουδών αγγλικής γλώσσας "Proficiency in English", ή ισοδύναμο δίπλωμα από αναγνωρισμένο εκπαιδευτικό ίδρυμα εκμάθησης της αγγλικής γλώσσας (ελληνικό ή ξένο).

Σε περίπτωση που ο φοιτητής/ή φοιτήτρια έχουν αποφοιτήσει από δευτεροβάθμιο εκπαιδευτικό ίδρυμα αγγλόφωνης χώρας, δεν είναι απαραίτητο το παραπάνω δίπλωμα αγγλικής γλώσσας.

(δ) Διενέργεια προσωπικών συνεντεύξεων από ειδική επιτροπή που θα καθορίσει η Γ.Σ. του τμήματος για την εκτίμηση της συνολικής εικόνας της προσωπικότητας των φοιτητών.

(ε) Επίσης απαραίτητη θεωρείται η προσκόμιση συστατικών επιστολών.

Στους φοιτητές που θα επιλεγούν για να παρακολουθήσουν το μεταπτυχιακό πρόγραμμα θα χορηγηθεί υποτροφία Erasmus η οποία θα καλύψει το 'κόστος κινητικότητας' των σπουδαστών, δηλαδή τις πρόσθετες δαπάνες που συνεπάγεται μια περίοδος σπουδών εννέα μηνών σε ένα άλλο κράτος. Επιπλέον, οι σπουδαστές θα απαλλάσσονται από την πληρωμή διδάκτρων στα Πανεπιστήμια υποδοχής. Για τη διαμονή των φοιτητών σε κάθε ένα από τα τρία Πανεπιστήμια υποδοχής θα εξασφαλισθούν δωμάτια είτε σε φοιτητικές εστίες στο Πανεπιστημιακό campus, είτε σε ενοικιαζόμενες κατοικίες.

4. Αξιολόγηση της επίδοσης των φοιτητών – Τρόπος απονομής μεταπτυχιακού διπλώματος 'Masters'

Η επίδοση των φοιτητών θα αξιολογείται με εξετάσεις στα διδασκόμενα μαθήματα, σύντομες γραπτές εργασίες στα πλαίσια σεμιναρίων/εργασιών και την εκπόνηση μεταπτυχιακής εργασίας κατά τους τρεις τελευταίους μήνες των σπουδών. Το δίπλωμα θα απονέμεται από κοινού από τα συνεργαζόμενα Πανεπιστήμια.

Η αξιολόγηση της επίδοσης στα διδασκόμενα μαθήματα θα γίνεται με δύο τρόπους:

- εκπόνηση δύο γραπτών εργασιών κάθε εξαμήνου στα πλαίσια των μαθημάτων και σεμιναρίων που θα προσφέρονται,

- γραπτές και προφορικές εξετάσεις κατά το τέλος του κάθε εξαμήνου.

Η βαθμολογία των εργασιών και

εξετάσεων κάθε εξαμήνου θα συμβάλει κατά 20% στη διαμόρφωση του τελικού βαθμού, ενώ η μεταπτυχιακή εργασία θα συμβάλει κατά 40%.

Η Ειδική Επιτροπή την οποία συγκρότησε η Γενική Συνέλευση του Τμήματος Κοινωνιολογίας του Πανεπιστημίου Κρήτης (3-2-1990) θα ορίσει έναν ή δύο διδάσκοντες ως επιβλέποντες καθηγητές για την παρακολούθηση της μεταπτυχιακής εργασίας των δύο μεταπτυχιακών φοιτητών που θα εγγραφούν στο Μ.Π. διαμέσου του Πανεπιστημίου Κρήτης. Ο επιβλέπων καθηγητής θα αποτελεί μέλος της εξεταστικής επιτροπής που θα συγκροτηθεί από διδάσκοντες όλων των συνεργαζόμενων Παν/μίων για τη συνολική αξιολόγηση της απόδοσης των μεταπτυχιακών φοιτητών.

Συνεκτιμώντας τη συνολική απόδοση των μεταπτυχιακών φοιτητών στα μαθήματα/σεμινάρια του κύκλου σπουδών και την ποιότητα της μεταπτυχιακής εργασίας, η εξεταστική επιτροπή θα προτείνει την απονομή *Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης* που θα φέρει τον τίτλο *'Masters Degree in European Social Policy'* σε όσους μεταπτυχιακούς φοιτητές θα έχουν ολοκληρώσει με επιτυχία το Διαπανεπιστημιακό Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα. Κατά το ακαδημαϊκό έτος 1990-91, ο μεταπτυχιακός τίτλος σπουδών (Masters Degree) θα χορηγηθεί στους δύο Έλληνες φοιτητές από το παν/μιο του Bath, εφόσον δεν έχει ακόμη εγκριθεί η ίδρυση μεταπτυχιακών σπουδών στο τμήμα Κοινωνιολογίας του Παν/μίου Κρήτης από το Υπουργείο Παιδείας.